

Agiunge dar, pentru qua patru numerî să forme o proportiune, qua productulî extremilorî să fie eguale productului mediilorî.

129. Din proprietatea fundamentale rezultă quô cu trei terminî ore-quare aî unei proportiuni se va putea determinà allî patrulê: déqua terminulî necunoscutî este unî extreme, aquestî extreme se va aflâ multiplicândû ambiî mediî între d'ensiî si dividândû productulî lorî prin extremele cunoscutî. Déqua, în contra, terminulî necunoscutî este unî mediû, aquestî mediû se va aflâ dividândû prin mediulî cunoscutî productulî ambilorî extremî.

Asia, spre a afla allî patrulê terminû proportionalî la queî trei numerî 3, 15, 4, voiî multiplicà 15 prin 4 si voiî divide productulî lorî 60 prin 3. Afflu pentru quôtû 20 si am proportiunea 3 : 15 : : 4 : 20, căci productulî extremilorî este eguale la allî mediilorî.

Spre a aflâ, în contra, mediulî necunoscutî allî unei proportiuni aî quârîi queî douî extremî ar fi 3 si 20, si mediulî cunoscut 15, multiplic 3 prin 20 si divid productulî lor prin 15, aqueea que dă 4. Am dar proportiunea 3 : 15 : : 4 : 20, căci productulî extremilorî este eguale la allî mediilorî.

CI-a Q. O cărutîă de postiă a parcuratû 28 de milurî în 7 hore; quâte milurî va parcura în 9 hore.

R. 36 milurî.

$$7 : 9 : : 28 : x \quad x = \frac{9 \times 28}{7} = 36.$$

CH-a Q. Unî horologiû a întârdiatû 13 minute în 17 dille, quâte minute va întârdia în 9 dille.

R. $6\frac{1}{2}$ minute.

$$17 : 9 : : 13 : x \quad x = \frac{9 \times 13}{17} = 6\frac{15}{17}$$

CHH-a Q. 48 de siântiarî vor lucra 14 dille a săpà unî siantiû; quâte dille 17 siântiarî vor pune spre a săpà aquellasû siantiû?

R. $39\frac{9}{17}$ dille.

$$17 : 48 : : 14 : x \quad x = \frac{48 \times 14}{17} = 39\frac{9}{17}$$

CIV-a Q. Provisiunea nnorî ostasî în garnizonă ar tine 8 d⁵ déqua fie-quare ostasû va primi pe di 2 litre de pâne; quâtû $\frac{7}{12}$ d⁵ va tine provisiunea déqua unî ostasû va primi numai o litră $\frac{1}{3}$.

R. 12 dille.

$$\frac{4}{3} : 2 : : 8 : x \quad x = 2 \times 8 : \frac{4}{3} = 12$$